

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2022-10-

Nr. 4R-

DĖL TEISĖJŲ TARYBOS NUTARIMO PAKEITIMO PROJEKTO

Nacionalinėje teismų administracijoje (toliau – Administracija) periodiškai gaunami apylinkių teismų kreipimaisi, kuriuose atkreipiamas dėmesys į skirtingą teismų praktiką Lietuvos teismų informacinėje sistemoje (toliau – LITEKO) tvarkant jautrius asmens duomenis (nepilnamečių, fizinių asmenų, kurių veiksnio klausimas sprendžiamas byloje, duomenis) bei keliama klausimai dėl poreikio imtis papildomų priemonių tokių duomenų apsaugai užtikrinti.

Teisėjų tarybos Teismų administravimo komitetas (toliau – TAK), 2022 m. rugsėjo 20 d. posėdyje įvertinęs Administracijos parengtą apibendrintą informaciją dėl fizinių asmenų, kurių veiksnio klausimas sprendžiamas byloje, nepilnamečių duomenų tvarkymo LITEKO, nutarė inicijuoti Teisėjų tarybos 2017 m. kovo 31 d. nutarimu Nr. 13P-61-(7.1.2) „Dėl Neviešų duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Neviešų duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje tvarkos aprašo pakeitimus, siekiant apsaugoti itin jautrius asmens duomenis ir sumažinti galimą tokių asmens duomenų tvarkymo pažeidimų riziką.

Atsižvelgdama į TAK priimtą sprendimą, Administracija parengė ir teikia Teisėjų tarybai Teisėjų tarybos nutarimo „Dėl Teisėjų tarybos 2017 m. kovo 31 d. nutarimo Nr. 13P-61-(7.1.2) „Dėl Neviešų duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas). Parengtas Projektas teiktas derinti TAK bei Teisės aktų projektų rengimo ir vertinimo komitetui, gauti pasiūlymai aptariamai šiame rašte.

1. Dėl poreikio parengti Projektą ir jo tikslų

Neviešų duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje tvarkos aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2017 m. kovo 31 d. nutarimu Nr. 13P-61-(7.1.2) (toliau – Aprašas), 2 punkte nustatyta, kad Aprašo paskirtis – užtikrinti teismuose tvarkomų neviešų duomenų apsaugą bei vieningą teismų praktiką tvarkant LITEKO su nevieša bylų medžiaga susijusius duomenis.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas po 2016 m. rugsėjo 9 d. vykusio teismų pasitarimo dėl bylų, susijusių su asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje, nagrinėjimo ypatumų, išplatino teismams rekomendacijas, kuriose, be kita ko, buvo nurodyta, kad, atsižvelgiant į šios kategorijos bylų ypatingą socialinį jautrumą, siekiant apsaugoti neveiksniu ar ribotai veiksniu tam tikroje srityje prašomo pripažinti asmens asmeninio gyvenimo privatumą, šios kategorijos bylos turėtų būti nagrinėjamos uždareme teismo posėdyje, tačiau, Administracijai atlikus analizę dėl fizinių asmenų, kurių veiksnio klausimas sprendžiamas byloje, duomenų tvarkymo LITEKO, paaiškėjo, kad teismų praktika tvarkant asmens duomenis tokiose byloje skiriasi.

Taip pat nėra vieningos pozicijos dėl nepilnamečių, kurie dalyvauja baudžiamosiose byloje, duomenų tvarkymo, o šiuo metu Apraše įtvirtintas teisinis reguliavimas ir kai kuriuose teismuose taikoma praktika sudaro prielaidas net ir tose byloje, kurios pagal proceso įstatymus privalo būti nagrinėjamos neviešuose teismo posėdžiuose, su jautriais asmens duomenimis susipažinti platesniam subjektų ratui, nei pagal teisės aktų nuostatas turėtų būti.

Šiame kontekste svarbu paminėti ir tai, kad Teisėjų tarybos 2018 m. spalio 26 d. nutarimu Nr. 13P-109-(7.1.2) „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudarytos tarpinstitucinės darbo grupės, kurios veikloje dalyvavo Lietuvos Respublikos teismų, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos ir Nacionalinės teismų administracijos atstovai (toliau – Darbo grupė), 2019 m. sausio 15 d. išvadose „Dėl proceso įstatymų bei juos įgyvendinančių teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą teismuose, tikslinimo poreikio“, be kita ko, buvo pažymėta, kad asmens sveikatos duomenys priskiriami specialių kategorijų asmens duomenims, ir šių duomenų atžvilgiu 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) nustato griežtesnes teisėto tvarkymo sąlygas (9 straipsnis). Taip pat buvo atkreiptas dėmesys į tai, kad, nagrinėjant bylas dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje arba ribotai veiksnium tam tikroje srityje, teismo proceso metu pateikiama daug informacijos apie asmens, kurį siekiama pripažinti neveiksniu ar ribotai veiksnium, sveikatos būklę, gebėjimą pasirūpinti savimi ir priimti kasdienes sprendimus savarankiškai ar naudojantis pagalba konkrečiose srityse, taip pat daug kitos jautrios informacijos apie asmenį ir jo privatų gyvenimą, todėl buvo pasiūlyta Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse įtvirtinti nuostatą, kad byla dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje arba ribotai veiksnium tam tikroje srityje žodinio proceso tvarka turėtų būti nagrinėjama uždareme teismo posėdyje. Šie bei kiti Darbo grupės pasiūlymai Teisingumo ministerijai pateikti Nacionalinės teismų administracijos 2020 m. kovo 3 d. raštu Nr. 4R-380-(1.13), tačiau įstatymų leidėjo liko neįgyvendinti.

Atsižvelgus į aptartas aplinkybes, parengti Aprašo pakeitimai, kuriais siekiama sustiprinti jautrių asmens duomenų, tvarkomų LITEKO, apsaugą.

2. Projektu siūlomi pakeitimai

2.1. Siūloma papildyti Aprašą nuostata, kad, teisme gavus bylą, kurioje yra poreikis apsaugoti jautrius asmens duomenis (civilinės bylos dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu/ribotai veiksnium tam tikroje srityje, dėl tam tikroje srityje neveiksnaus/ribotai veiksniaus fizinio asmens pripažinimo veiksnium ar ribotai veiksnium, dėl teismo leidimų priverstinai hospitalizuoti ir (ar) priverstinai gydyti, skirti būtinąjį hospitalizavimą ir (ar) būtinąjį izoliavimą; baudžiamosios bylos dėl nusikalstamų veikų, kuriomis kaltinami arba dėl kurių yra pripažinti nukentėjusieisiais nepilnamečiai, dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui ir kt.), už dokumentų registravimą atsakingi asmenys, registruodami gautą dokumentą ir užvesdami bylos kortelę LITEKO iš karto pažymi neviešumo požymius bylos kortelei ir/arba bylos proceso dalyvių duomenims.

Apraše siūloma pateikti pavyzdinį, nebaigtinį sąrašą bylų kategorijų, kurias gavus teisme ir registruojant būtų taikoma aptariama taisyklė. Manytina, kad kiekvienas teismas, atsižvelgdamas į jo specifiką bei teisės aktais nustatytą kompetenciją, vidaus teisės aktuose galėtų nustatyti detalesnį tokių bylų sąrašą.

Derinant Projektą Teisėjų tarybos komitetuose, pateikti pasiūlymai Apraše nustatyti kuo tikslesnį bylų, kurias gavus teisme ir registruojant būtų taikoma aptariama taisyklė dėl neviešumo požymio priskyrimo, kategorijų sąrašą.

Pastebėtina, kad Apraše nustačius detalų (baigtinį) sąrašą bylų kategorijų, keičiantis teisės aktams, šio sąrašo papildymas ir/arba pakeitimas nebūtų itin operatyvus dėl Teisėjų tarybos nutarimų projektų parengimui ir derinimui nustatytos tvarkos. Atsižvelgus į tai, siūlytina Teisėjų tarybai svarstyti dėl komitetų narių pateiktų pasiūlymų įgyvendinimo tikslingumo, be kita ko, kaip alternatyvą apsvairstant galimybę tokių rekomendacinį bylų sąrašą pateikti Teisėjų tarybos/TAK rekomendacijų forma informuojant teismus apie priimtus Aprašo pakeitimus. Rekomendacinis tokių bylų sąrašas pridedamas šio rašto prieduose.

Siūloma nustatyti, kad, paskyrus bylą konkrečiam teisėjui ar teisėjų kolegijai ir jam (jiems) nusprendus, kad byla nagrinėtina viešame teismo posėdyje, o bylos medžiaga ar jos dalis nelaikytina nevieša, nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegijos narys, arba kitas teismo pirmininko įgaliotas asmuo LITEKO panaikina neviešumo požymį bylos kortelei ir/arba bylos proceso dalyvių duomenims.

Derinant Projektą Teisėjų tarybos komitetuose, pateiktas pasiūlymas atsisakyti vartojamos sąvokos „nedelsiant“ ir nenustatyti jokio termino, per kurį turi būti panaikinamas neviešumo požymis.

Sistemiškai vertinant Aprašo 9, 12, ir 14 punktų nuostatas, matyti, kad su neviešumo požymių priskyrimu ar jų panaikinimu susijusiems veiksams atlikti numatyti konkretūs terminai („nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną“, „kuo skubiau, bet ne vėliau kaip per 1 darbo dieną“). Atsižvelgus į tai, siūlytina Teisėjų tarybai svarstyti, ar Projektu siūlomo nustatyti Aprašo 10¹ punkte būtų tikslinga nenustatyti termino priskirto neviešumo požymio panaikinimui.

2.2. Tam, kad būtų pašalintos prielaidos su jautriais asmens duomenimis susipažinti platesniam subjektų ratui, nei pagal teisės aktų nuostatas turėtų būti, bylose, kurios pagal proceso įstatymus privalo būti nagrinėjamos neviešuose teismo posėdžiuose, Projektu siūloma patikslinti Aprašo 12 punktą, numatant prevencinį mechanizmą – išankstinį neviešumo požymio bylos kortelei ir bylos proceso dalyvių duomenims LITEKO pažymėjimą registruojant gautą dokumentą ir užvedant bylos kortelę.

2.3. Atsižvelgus į aukščiau paminėtus siūlomus pakeitimus, patikslinamas Aprašo 17 punktas, numatant neviešumo požymio LITEKO panaikinimą Aprašo 10¹ punkte nurodytu atveju, t. y., kai teisėjas, gavęs bylą, nusprendžia, kad ji bus nagrinėjama viešai ir joje nėra neviešais pripažintinų duomenų.

Priimtas Teisėjų tarybos nutarimas skelbtinas Teisės aktų registre.

PRIDEDAMA:

1. Projektas, 1 lapas.
2. Aprašo lyginamasis variantas, 4 lapai.
3. Rekomendacinis bylų sąrašas, 1 lapas.
4. Komitetui teikta apibendrinta informacija, 6 lapai.

Direktorė

Natalija Kaminskienė

TEISĖJŲ TARYBA

NUTARIMAS

**DĖL TEISĖJŲ TARYBOS 2017 M. KOVO 31 D. NUTARIMO NR. 13P-61-(7.1.2)
„DĖL NEVIEŠŲ DUOMENŲ TVARKYMO LIETUVOS TEISMŲ INFORMACINĖJE
SISTEMOJE TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2022 m. d. Nr. 13P- (7.1.2)
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 120 straipsnio 17 punktu, Teisėjų taryba n u t a r i a:

Pakeisti Teisėjų tarybos 2017 m. kovo 31 d. nutarimu Nr. 13P-61-(7.1.2) „Dėl Neviešų duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintą Neviešų duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje tvarkos aprašą:

1. Papildyti 10¹ punktu:

„10¹. Teisme gavus bylą, kurioje yra poreikis apsaugoti jautrius asmens duomenis (civilinės bylos dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu/ribotai veiksnium tam tikroje srityje, dėl tam tikroje srityje neveiksnaus/ribotai veiksniaus fizinio asmens pripažinimo veiksnium ar ribotai veiksnium, dėl teismo leidimų priverstinai hospitalizuoti ir (ar) priverstinai gydyti, skirti būtinąjį hospitalizavimą ir (ar) būtinąjį izoliavimą; baudžiamosios bylos dėl nusikalstamų veikų, kuriomis kaltinami arba dėl kurių yra pripažinti nukentėjusiais nepilnamečiai, dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui ir kt.), už dokumentų registravimą atsakingi asmenys, registruodami gautą dokumentą ir užvesdami bylos kortelę LITEKO iš karto pažymi neviešumo požymius bylos kortelei ir/arba bylos proceso dalyvių duomenims. Paskyrus bylą konkrečiam teisėjui ar teisėjų kolegijai ir jam (jiems) nusprendus, kad byla nagrinėtina viešame teismo posėdyje, o bylos medžiaga ar jos dalis nelaikytina nevieša, nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegijos narys, arba kitas teismo pirmininko įgaliotas asmuo LITEKO panaikina neviešumo požymį bylos kortelei ir/arba bylos proceso dalyvių duomenims.“

2. Pakeisti 12 punktą ir jį išdėstyti taip:

„12. Kai nevieši duomenys yra nustatyti įstatymuose ar kituose teisės aktuose, už dokumentų registravimą atsakingi asmenys, registruodami gautą dokumentą ir užvesdami bylos kortelę LITEKO pažymi neviešumo požymį bylos kortelei ir bylos proceso dalyvių duomenims. Jei duomenų registravimo LITEKO metu nebuvo ir negalėjo būti žinoma, kad šie duomenys yra nevieši, neviešumo požymis jiems LITEKO priskiriamas nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo aplinkybių apie duomenų neviešumą paaiškėjimo momento.“

3. Pakeisti 17 punktą ir jį išdėstyti taip:

„17. Neviešumo požymis LITEKO gali būti panaikinamas tik išnykus aplinkybėms, dėl kurių visa bylos medžiaga ar jos dalis buvo pripažinta nevieša, taip pat šio Aprašo 10¹ punkte nurodytu atveju. Neviešumo požymį LITEKO panaikina bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegijos narys, arba kitas teismo pirmininko įgaliotas asmuo, suderinęs su bylą nagrinėjančiu teisėju ar teisėjų kolegija. Išnagrinėtoje byloje neviešumo požymis gali būti panaikinamas bylą išnagrinėjusio teisėjo ar teisėjų kolegijos nario sprendimu, o jei bylą išnagrinėjęs teisėjas teisme nebedirba arba dėl kitų objektyvių priežasčių tokio sprendimo priimti negali – teismo pirmininko sprendimu.“

Pirmininkas

Sekretorius

PATVIRTINTA

Teisėjų tarybos 2017 m.
kovo 31 d. nutarimu Nr.
13P-61-(7.1.2)

NEVIEŠŲ DUOMENŲ TVARKYMO LIETUVOS TEISMŲ INFORMACINĖJE SISTEMOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Neviešų duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja Lietuvos Respublikos teismų civilinėse, baudžiamosiose, administracinių nusižengimų ir administracinėse bylose esančių neviešų duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje (toliau – LITEKO) pagrindinius principus ir tvarką.
2. Šio Aprašo paskirtis – užtikrinti teismuose tvarkomų neviešų duomenų apsaugą bei vieningą teismų praktiką tvarkant LITEKO su nevieša bylų medžiaga susijusius duomenis.
3. Šiame apraše naudojamos sąvokos:
  - 3.1. **Nevieši duomenys** – tai duomenys, kurie teisės aktų nustatyta tvarka pripažinti ar laikytini neviešais ir kurie gali būti atskleisti tik asmenims, turintiems teisę gauti tokius duomenis.
  - 3.2. **Nevieša bylos medžiaga** – teismo bylą sudarantys dokumentai, įskaitant ir teismo priimtus procesinius dokumentus, kuriuose yra neviešų duomenų.
4. Už neviešų duomenų tvarkymo LITEKO organizavimą ir kontrolę yra atsakingas teismo pirmininkas. Bylos nagrinėjimo metu už neviešų duomenų tvarkymo teisėtumo ir proporcingumo užtikrinimą yra atsakingas bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegija.
5. Įgyvendindamas šiame Apraše ir kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus, teismo pirmininkas paskiria asmenis, atsakingus už neviešų duomenų tvarkymą LITEKO.
6. Aprašas netaikomas duomenų, kuriems Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo nustatyta tvarka suteiktos slaptumo žymos, tvarkymui.

II SKYRIUS BENDRIEJI REIKALAVIMAI NEVIEŠŲ DUOMENŲ TVARKYMO LITEKO

7. Visa bylos medžiaga arba jos dalis nevieša gali būti pripažįstama teismo nutartimi. Teismo nutartyje nurodyta bylos medžiaga nevieša laikoma nuo tokios nutarties priėmimo momento.
8. Teismui nusprendus bylą nagrinėti uždame (neviešame) teismo posėdyje, jei teismo procesiniame sprendime nenumatyta kitaip, tokios bylos visa medžiaga laikoma nevieša šioje byloje nedalyvaujančių asmenų, įskaitant ir su bylos procesu tiesiogiai nesusijusius teismo darbuotojus, atžvilgiu.
9. Teismo nutartis, kuria bylos medžiaga ar jos dalis pripažįstama nevieša, arba kuria nuspręsta bylą nagrinėti uždame (neviešame) teismo posėdyje, LITEKO turi būti įkeliamas kuo skubiau, bet ne vėliau kaip per 1 darbo dieną nuo jos priėmimo. Į LITEKO įkeliamas skaitmeninta nutarties kopija arba saugiu kvalifikuotu elektroniniu parašu pasirašyta nutartis.
10. Priėmus nutartį, kuria teismas bylos medžiagą ar jos dalį pripažįsta nevieša, arba kuria nuspręsta bylą nagrinėti uždame (neviešame) teismo posėdyje, nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo nutarties priėmimo, nutartyje nurodytiems duomenims, bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegijos narys, arba kitas teismo pirmininko įgaliotas asmuo LITEKO priskiria neviešumo požymį.
- 10¹. Teisme gavus bylą, kurioje yra poreikis apsaugoti jautrius asmens duomenis (civilinės bylos dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu/ribotai veiksnium tam tikroje srityje, dėl tam tikroje srityje neveiksnaus/ribotai veiksniaus fizinio asmens pripažinimo veiksnium ar

ribotai veiksnium, dėl teismo leidimų priverstinai hospitalizuoti ir (ar) priverstinai gydyti, skirti būtinąjį hospitalizavimą ir (ar) būtinąjį izoliavimą; baudžiamosios bylos dėl nusikalstamų veikų, kuriomis kaltinami arba dėl kurių yra pripažinti nukentėjusiais nepilnamečiai, dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui ir kt.), už dokumentų registravimą atsakingi asmenys, registruodami gautą dokumentą ir užvesdami bylos kortelę LITEKO iš karto pažymi neviešumo požymius bylos kortelei ir/arba bylos proceso dalyvių duomenims. Paskyrus bylą konkrečiam teisėjui ar teisėjų kolegijai ir jam (jiems) nusprendus, kad byla nagrinėtina viešame teismo posėdyje, o bylos medžiaga ar jos dalis nelaikytina nevieša, nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegijos narys, arba kitas teismo pirmininko įgaliotas asmuo LITEKO panaikina neviešumo požymį bylos kortelei ir/arba bylos proceso dalyvių duomenims.

11. Įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytais atvejais visa bylos medžiaga arba jos dalis laikoma nevieša be atskiros teismo nutarties nuo jos gavimo teisme momento.

12. Kai nevieši duomenys yra nustatyti įstatymuose ar kituose teisės aktuose, **už dokumentų registravimą atsakingi asmenys, registruodami gautą dokumentą ir užvesdami bylos kortelę LITEKO pažymi neviešumo požymį bylos kortelei ir bylos proceso dalyvių duomenims.** bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegijos narys, arba kitas teismo pirmininko įgaliotas asmuo neviešioms duomenims LITEKO priskiria neviešumo požymį nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo šių duomenų įvedimo į LITEKO dienos. Jei duomenų registravimo LITEKO metu nebuvo ir negalėjo būti žinoma, kad šie duomenys yra nevieši, neviešumo požymis jiems LITEKO priskiriamas nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo aplinkybių apie duomenų neviešumą paaiškėjimo momento.

13. Teisme gauti su teismo proceso byla susiję popierinės formos nevieši dokumentai registruojami Lietuvos Respublikos teismų procesinių dokumentų tvarkymo ir apskaitos reikalavimų aprašo nustatyta tvarka, o elektroninės formos nevieši dokumentai tvarkomi Su teismo proceso bylomis susijusių elektroninių duomenų teismuose tvarkymo, įtraukimo į apskaitą ir saugojimo naudojant informacines ir elektroninių ryšių technologijas tvarkos aprašo nustatyta tvarka, išskyrus šiame Apraše numatytas išimtis.

14. Byloje, kurios visa medžiaga yra nevieša, LITEKO registruojant naujai gautus bylos proceso dalyvių dokumentus, arba teismo priimtus procesinius sprendimus, konkretaus teismo nustatyta tvarka, suderinus su bylą nagrinėjančiu teisėju ar teisėjų kolegija, kiekvieną kartą papildomai turi būti įvertinamas registruojamo dokumento statusas bei bylos proceso dalyvių teisės gauti šiuos dokumentus naudojantis LITEKO Viešųjų elektroninių paslaugų posistemių (toliau – VEP posistėmis). Taip pat byloje, kurios visa medžiaga yra nevieša, LITEKO įtraukus naują bylos proceso dalyvį papildomai turi būti įvertinamos jo teisės savo LITEKO VEP posistemių portalo e. teismas. It paskyroje matyti byloje tvarkomus neviešus duomenis. Atlikus pirmiau nurodytus veiksmus, bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegijos narys, arba kitas teismo pirmininko įgaliotas asmuo, suderinęs su bylą nagrinėjančiu teisėju ar teisėjų kolegija, kuo skubiau, bet ne vėliau kaip per 1 darbo dieną nuo duomenų įvedimo LITEKO, jei reikia, priskiria papildomą neviešumo požymį.

15. Kai visa bylos medžiaga ar jos dalis yra nevieša, procesiniai dokumentai bylą nagrinėjančio teisėjo ar teisėjų kolegijos nuožiūra gali būti siunčiami bylos proceso dalyviams teisės aktuose nustatyta tvarka naudojantis LITEKO VEP posistemių, jei tai neprieštarauja bylos neviešų duomenų apsaugos principams. Jei bylą nagrinėjančiam teisėjui ar teisėjų kolegijai kyla pagrįstų abejonių, kad procesinių dokumentų įteikimas naudojantis LITEKO VEP posistemių neužtikrins reikiamos neviešų duomenų apsaugos, dokumentai nepriklausomai nuo bylos tvarkymo formos proceso dalyviams siunčiami registruota pašto siunta ar kitu teisės aktuose nustatytu būdu.

16. LITEKO tvarkomi duomenys, kuriems suteiktas neviešumo požymis, yra prieinami tik Aprašo 24 punkte nurodytiems asmenims. Teisės aktų nustatyta tvarka viešai skelbiant informaciją apie bylą, kurios medžiaga ar jos dalis yra nevieša (viešoje tvarkaraščių ar viešoje teismo sprendimų paieškoje) nevieši duomenys nėra atvaizduojami – vietoje šių duomenų pateikiama informacija, kad duomenys yra nevieši.

17. Neviešumo požymis LITEKO gali būti panaikinamas tik išnykus aplinkybėms, dėl kurių visa bylos medžiaga ar jos dalis buvo pripažinta nevieša, **taip pat šio Aprašo 10¹ punkte nurodytu atveju**. Neviešumo požymį LITEKO panaikina bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegijos narys, arba kitas teismo pirmininko įgaliotas asmuo, suderinęs su bylą nagrinėjančiu teisėju ar teisėjų kolegija. Išnagrinėtoje byloje neviešumo požymis gali būti panaikinamas bylą išnagrinėjusio teisėjo ar teisėjų kolegijos nario sprendimu, o jei bylą išnagrinėjęs teisėjas teisme nebedirba arba dėl kitų objektyvių priežasčių tokio sprendimo priimti negali – teismo pirmininko sprendimu.

18. Bylos, kurių visa medžiaga ar jos dalis yra nevieša, teisėjams skirstomos Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių apraše nustatyta tvarka.

19. Bylose, kurių visa medžiaga ar jos dalis yra nevieša, viešai skelbtinos nuasmenintos teismo procesinių sprendimų versijos rengiamos ir įkeliamos į LITEKO vadovaujantis Teismų procesinių sprendimų bei teisėjų drausmės bylose priimtų sprendimų viešo skelbimo tvarkos nuostatomis.

III SKYRIUS NEVIEŠUMO POŽYMIŲ LITEKO PRISKYRIMO TVARKA

20. Neviešumo požymis LITEKO gali būti priskiriamas:

20.1. Teismo bylą sudarantiems dokumentams (neįskaitant teismo procesinių dokumentų) ir su jais susijusiems LITEKO tvarkomiems duomenims;

20.2. Teismo procesiniams dokumentams;

20.3. LITEKO tvarkomiems duomenims apie bylos proceso dalyvį (dalyvius);

20.4. Visiems LITEKO tvarkomiems duomenims, susijusiems su nevieša bylos medžiaga.

21. Duomenys, nurodyti 20 punkte, laikomi neviešais byloje nedalyvaujantiems asmenims, įskaitant neturinčius LITEKO prieigos prie neviešų duomenų teisėjus ir teismo darbuotojus. Jei bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegija nenusprendžia kitaip, šie duomenys laikomi neviešais ir byloje dalyvaujantiems asmenims.

22. Bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegijos narys, arba kitas teismo pirmininko įgaliotas asmuo, prieš priskirdamas neviešumo požymį LITEKO, papildomai patikrina:

22.1. ar nėra kitų susijusių LITEKO elektroninių bylų kortelių, kurioms taip pat turi būti priskirtas neviešumo požymis;

22.2. ar LITEKO elektroninėje bylos kortelėje nėra bylos proceso dalyvių, kuriems turi būti priskirtas neviešumo požymis;

22.3. ar proceso dalyviams jų LITEKO VEP paskyroje gali būti matomi elektroninėje bylos kortelėje esantys duomenys bei dokumentai.

23. Jei teismui pateiktame procesiniame dokumente yra neviešų duomenų, ir dėl techninių ar kitų objektyvių priežasčių nėra galimybės šio dokumento registruojant LITEKO suskaidyti į atskiras dalis, jei bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegija nenusprendžia kitaip, neviešumo požymis priskiriamas visam dokumentui.

IV SKYRIUS PRIEIGĄ PRIE NEVIEŠŲ LITEKO DUOMENŲ TURINTYS ASMENYS

24. LITEKO prieigą prie neviešų duomenų turi:

24.1. Teisėjas ar teisėjų kolegijos nariai, nagrinėjantys bylą, kurioje yra neviešų duomenų;

24.2. Teismo darbuotojai, LITEKO susieti su bylą nagrinėjančiu teisėju ar teisėjų kolegijos nariu (teisėjo padėjėjas, teismo posėdžių sekretorius);

24.3. Teismo pirmininkas;

24.4. Teismo skyriaus pirmininkas;

24.5. Teismo pirmininko pavaduotojas;

24.6. Teismo pirmininko patarėjas;

24.7. Teismo pirmininko padėjėjas;

- 24.8. Teismo skyriaus pirmininko patarėjas;
 24.9. Teismo skyriaus pirmininko padėjėjas;
 24.10. Teismo darbuotojas, teismo pirmininko Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo nustatyta tvarka įgaliotas skirstyti bylas, kuriose yra neviešų duomenų;
 24.11. Teismo darbuotojas, teismo pirmininko įgaliotas dirbti su LITEKO tvarkomais neviešais duomenimis;
 24.12. LITEKO valdytojo Nacionalinės teismų administracijos darbuotojas, įgaliotas dirbti su LITEKO tvarkomais neviešais duomenimis;
 24.13. Kiti LITEKO naudotojai, kuriems šio aprašo V skyriuje nustatyta tvarka buvo suteikta individuali prieiga prie konkrečios bylos neviešų duomenų.
 24.14. Kiti asmenys ar institucijos, pagal teisės aktus turintys teisę susipažinti su nevieša teismuose nagrinėjamų bylų medžiaga, LITEKO duomenis gaunantys pagal su LITEKO valdytoju sudarytas duomenų teikimo sutartis.
25. Prieiga 24.1 ir 24.2 papunkčiuose nurodytiems asmenims suteikiama tik prie LITEKO tvarkomų neviešų duomenų atitinkamo teisėjo ar teisėjų kolegijos nagrinėjamose bylose.
26. Prieiga 24.3–24.12 papunkčiuose nurodytiems asmenims suteikiama prie visų teisme nagrinėjamų bylų LITEKO tvarkomų neviešų duomenų.

V SKYRIUS

INDIVIDUALIOS PRIEIGOS PRIE NEVIEŠŲ DUOMENŲ SUTEIKIMO TVARKA

27. LITEKO naudotojas, neturintis prieigos prie LITEKO tvarkomų neviešų duomenų, gali LITEKO priemonėmis pateikti rašytinį prašymą suteikti jam individualią prieigą prie neviešų duomenų. Šiame prašyme turi būti nurodytas bylos numeris, konkretūs duomenys, prie kurių norima gauti prieigą bei tikslas, kuriuo šie duomenys bus naudojami.
28. Individualią prieigą prie neviešų duomenų gali suteikti bylą nagrinėjantis ar ją išnagrinėjęs teisėjas ar teisėjų kolegijos narys. Jei teisėjas byloje dar nėra paskirtas, arba jei bylą išnagrinėjęs teisėjas teisme nebedirba – individualią prieigą prie neviešų duomenų gali suteikti teismo pirmininkas arba teismo darbuotojas, teismo pirmininko įgaliotas dirbti su LITEKO neviešais duomenimis.
29. Prašymo suteikti individualią prieigą prie neviešų duomenų sprendimo rezultatas įvedamas į LITEKO.
30. Individuali prieiga prie neviešų duomenų suteikiama nustatant konkretų terminą, atsižvelgiant į prašyme nurodytą informaciją. Neviešų duomenų apimtis ir terminas, kuriam suteikiama individuali prieiga LITEKO prie neviešų duomenų, negali būti didesni nei būtina atlikti prašyme suteikti individualią prieigą nurodytus veiksmus.
31. LITEKO naudotojas, pateikęs prašymą suteikti individualią prieigą prie neviešų duomenų, apie prieigos suteikimą arba atsisakymą suteikti prieigą informuojamas sisteminiu LITEKO pranešimu.

Rekomendacinis bylų, kurias gavus teisme už dokumentų registravimą atsakingi asmenys, registruodami gautą dokumentą ir užvesdami bylos kortelę LITEKO iš karto pažymi neviešumo požymius bylos kortelei ir/arba bylos proceso dalyvių duomenims, vadovaudamiesi Teisėjų tarybos 2017 m. kovo 31 d. nutarimu Nr. 13P-61-(7.1.2) patvirtinto Neviešų duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje tvarkos aprašo 10^l punkto nuostatomis, sąrašas:

1) Civilinės bylos pagal Teisėjų tarybos 2016 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 13P-56-(7.1.2) „Dėl baudžiamųjų ir civilinių bylų kategorijų bei teismo procesinių sprendimų baudžiamosiose ir civilinėse bylose kategorijų klasifikatorių patvirtinimo“ patvirtinto Civilinių bylų kategorijų klasifikatoriaus kodus:

- 2.2.4.4.12. dėl atsakomybės už pripažinto neveiksniu fizinio asmens padarytą žalą;
- 2.9.4. dėl neveiksnaus fizinio asmens sudaryto sandorio pripažinimo negaliojančiu;
- 2.9.5. dėl ribotai veiksnus fizinio asmens ar fizinio asmens, kuris sprendimus tam tikroje srityje priima naudodamasis pagalba, nesinaudojant pagalba sudarytų sandorių pripažinimo negaliojančiais ir kt.
- 12.4. Bylos dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje
- 12.5. Bylos dėl tam tikroje srityje neveiksnaus fizinio asmens pripažinimo veiksnium ar ribotai veiksnium
- 12.6. Bylos dėl fizinio asmens pripažinimo ribotai veiksnium tam tikroje srityje
- 12.7. Bylos dėl ribotai veiksnus fizinio asmens pripažinimo veiksnium
- 12.8. Bylos dėl nepilnamečio pripažinimo veiksnium (emancipuotu)
- 12.15.1.1. Bylos dėl teismo leidimų priverstinai hospitalizuoti ir (ar) priverstinai gydyti, skirti būtinąjį hospitalizavimą ir (ar) būtinąjį izoliavimą;
- 12.15.1.2. Bylos dėl teismo leidimų priverstinai hospitalizuoti ir (ar) priverstinai gydyti, skirti būtinąjį hospitalizavimą ir (ar) būtinąjį izoliavimą pratęsimo;

2) Baudžiamosios bylos dėl priverčiamųjų medicininių priemonių taikymo, registruojamos bylos numerio šablonu M1 pagal Teisėjų tarybos 2014 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 13P-136-(7.1.2) patvirtintas Lietuvos Respublikos teismuose nagrinėjamų bylų numeravimo taisyklės (toliau – Numeravimo taisyklės) ir baudžiamosios bylos dėl nepilnamečio padarytos nusikalstamos veikos, pagal Numeravimo taisyklės žymimos N1;

3) Baudžiamosios bylos, kuriose nukentėjusiuoju pripažintas nepilnametis;

4) Baudžiamosios bylos pagal Teisėjų tarybos 2016 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 13P-56-(7.1.2) „Dėl baudžiamųjų ir civilinių bylų kategorijų bei teismo procesinių sprendimų baudžiamosiose ir civilinėse bylose kategorijų klasifikatorių patvirtinimo“ patvirtinto Baudžiamųjų bylų kategorijų klasifikatoriaus kodus (kartu su subkategorijomis):

- 7.1. Išžaginimas (BK 149 str.)
- 7.2. Seksualinis prievartavimas (BK 150 str.)
- 7.3. Privertimas lytiškai santykiauti (BK 151 str.)
- 7.4. Lytinės aistros tenkinimas pažeidžiant nepilnamečio asmens seksualinio apsisprendimo laisvę ir (ar) neliečiamumą (BK 151¹ str.)
- 7.5. Seksualinis priekabiavimas (BK 152 str.)
- 7.6. Jaunesnio negu šešiolikos metų asmens viliojimas (BK 152¹ str.)
- 7.7. Jaunesnio negu šešiolikos metų asmens tvirkinimas (BK 153 str.)
- 7.8. Kitos BK XXI skyriuje numatytos nusikalstamos veikos.

**LIETUVOS
TEISMAI**

Nacionalinė teismų
administracija

Teismų administravimo komitetui

DĖL NEPILNAMEČIŲ ASMENŲ DUOMENŲ TVARKYMO LIETUVOS TEISMŲ INFORMACINĖJE SISTEMOJE

Nacionalinėje teismų administracijoje gautas Utenos apylinkės teismo prašymas pateikti nuomonę, ar teisme gavus bylą inicijuojantį dokumentą, kuriame yra neviešinami duomenys (pvz. duomenys apie nepilnamečius, apie asmens sveikatą), būtina tokiems duomenims suteikti neviešumo žymą nuo jo užregistravimo teisme momento (toliau – Prašymas). Teismas remiasi 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – BDAR) nuostatomis, kuriose numatyta, kad ypatingai turi būti saugomi asmens sveikatos duomenys, prie kurių turėtų būti priskirti visi duomenys apie duomenų subjekto sveikatos būklę, buvusią, esamą ar būsimą fizinę ar psichinę sveikatą (BDAR preambulės 35 punktas), bei vaiko duomenys (BDAR preambulės 38 punktas).

Dėl Prašyme išdėstyto klausimo, susijusio su asmens sveikatos duomenimis, aktuali informacija išdėstyta Teismų administravimo komitetui adresuotame rašte „Dėl fizinių asmenų, kurių veiksnio klausimas sprendžiamas byloje, duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje“. Taigi toliau pateikiama papildoma informacija tik su vaikų (nepilnamečių) duomenų tvarkymu Lietuvos teismų informacinėje sistemoje (toliau – LITEKO) susijusiais aspektais.

1. BDAR reikalavimai dėl vaiko duomenų tvarkymo

BDAR įtvirtinti reikalavimai dėl vaiko asmens duomenų tvarkymo *tik ta apimtimi, kiek tas asmens duomenų tvarkymas susijęs su vaikui siūlomomis informacinės visuomenės paslaugomis* (rinkodara, vartotojo profilio sukūrimas socialiniuose tinkluose, žaidimai internete ir pan.) (BDAR preambulės 38 p., 58 p., 65 p., 75 p., 8 str., 12 str. 1 d.). BDAR reguliavimo esmė šiame kontekste yra ta, kad informacija ir pranešimai, kai duomenų tvarkymas orientuotas į vaiką, turi būti suformuluoti vaikui lengvai suprantama aiškia ir paprasta kalba, įtvirtinti papildomi reikalavimai sutikimui (Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 6 straipsnyje papildomai numatyta, kad tokį sutikimą vaikas gali duoti nuo 14 metų).

Taigi, vaikas BDAR kontekste priskiriamas pažeidžiamų asmenų kategorijai, tačiau, jei vaiko asmens duomenys tvarkomi kitais nei tiesiogiai siūlomų informacinės visuomenės paslaugų tikslais, tokiu duomenų tvarkymui specifiniai reikalavimai BDAR nėra įtvirtinti ir kartu su BDAR bendraisiais asmens duomenų tvarkymo principais ir teisėto asmens duomenų tvarkymo sąlygomis turi būti vadovaujasi nacionalinių teisės aktų nuostatomis.

2. Proceso įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimai dėl vaiko duomenų tvarkymo

Kalbant apie teismų atliekamą asmens duomenų tvarkymą teismams vykdant teisminius įgaliojimus (įskaitant, bet neapsiribojant, teisingumo vykdymą, teismo posėdžių organizavimą, procesinių dokumentų tvarkymą, susipažinimo su išnagrinėtos bylos medžiaga organizavimą,

informacijos apie bylas teikimą ir pan.), asmens duomenų tvarkymą ir apsaugą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos taikytinos tiek, kiek proceso įstatymuose nenustatyta kitaip.

Pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 9 straipsnio 1 dalį bylos visuose teismuose nagrinėjamos viešai, išskyrus atvejus, kai tai prieštarauja valstybės, tarnybos, profesinės ar komercinės paslapties saugojimo interesams. To paties straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad leidžiama neviešai nagrinėti teisme bylas dėl nusikalstamų veikų, *kuriomis kaltinami arba dėl kurių yra pripažinti nukentėjusiais nepilnamečiai*, nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui bylas, taip pat kitas bylas, kai siekiama užkirsti kelią paskelbti žinias apie privatų proceso dalyvių gyvenimą arba kai tai būtina siekiant užtikrinti nukentėjusiojo specialius apsaugos poreikius, taip pat kai apklausiamas liudytojas ar nukentėjusysis, kuriems taikomas anonimiškumas. BPK 9 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad neviešai byla gali būti nagrinėjama *tik remiantis teismo nutartimi* (nutartis gali būti priimta dėl viso bylos nagrinėjimo teisme arba tik dėl atskirų jo dalių).

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 9 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad visuose teismuose bylos nagrinėjamos viešai. Tuo atveju, kai būtina apsaugoti žmogaus asmeninio ar šeiminio gyvenimo slaptumą, taip pat kai viešai nagrinėjama byla gali atskleisti valstybės, tarnybos, profesinę ar komercinę paslaptį arba kai teismas imasi priemonių šalims sutaukyti, motyvuota teismo nutartimi teismo posėdis gali būti uždaras. Dėl tam tikrų kategorijų bylų nagrinėjimo CPK *expressis verbis* numatytos išimtys dėl teismo posėdžio viešumo, pavyzdžiui, bylos dėl įvaikinimo (CPK 484 str. 1 d.), vaiko nuolatinės globos ar rūpybos nustatymo ir (ar) globėjo ar rūpintojo paskyrimo (CPK 502 str. 1 d.), teismo leidimo paimti vaiką iš jo atstovų pagal įstatymą (582 str. 3 d.) nagrinėjamos žodinio proceso tvarka uždaramame teismo posėdyje.

Neviešų duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje tvarkos aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2017 m. kovo 31 d. nutarimu Nr. 13P-61-(7.1.2) (toliau – Aprašas), 8 punkte nustatyta, kad teismui nusprendus bylą nagrinėti uždaramame (neviešame) teismo posėdyje, jei teismo procesiniame sprendime nenumatyta kitaip, tokios bylos visa medžiaga laikoma nevieša šioje byloje nedalyvaujančių asmenų, įskaitant ir su bylos procesu tiesiogiai nesusijusius teismo darbuotojus, atžvilgiu. Priėmus nutartį, kuria teismas bylos medžiagą ar jos dalį pripažįsta nevieša, arba kuria nuspręsta bylą nagrinėti uždaramame (neviešame) teismo posėdyje, nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo nutarties priėmimo, nutartyje nurodytiems duomenims, bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegijos narys, arba kitas teismo pirmininko įgaliotas asmuo LITEKO priskiria neviešumo požymį (Aprašo 10 punktas).

Pagal Aprašo 11–12 punktus, įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytais atvejais visa bylos medžiaga arba jos dalis laikoma nevieša be atskiros teismo nutarties nuo jos gavimo teisme momento. Kai nevieši duomenys yra nustatyti įstatymuose ar kituose teisės aktuose, bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegijos narys, arba kitas teismo pirmininko įgaliotas asmuo neviešioms duomenims LITEKO priskiria neviešumo požymį nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo šių duomenų įvedimo į LITEKO dienos. Jei duomenų registravimo LITEKO metu nebuvo ir negalėjo būti žinoma, kad šie duomenys yra nevieši, neviešumo požymis jiems LITEKO priskiriamas nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo aplinkybių apie duomenų neviešumą paaiškinimo momento.

Apibendrinus išdėstytą teisinį reguliavimą, darytina išvada, kad bylą nagrinėjančiam teisėjui priėmus sprendimą dėl bylos, kurioje dalyvauja ar su kuria yra susiję vaikai (nepilnamečiai), nagrinėjimo uždaramame teismo posėdyje, arba pačiuose proceso įstatymuose numatytais atvejais, kai bylos privalo būti nagrinėjamos uždaramame teismo posėdyje, turi būti taikomos ir Aprašo nuostatos dėl tokių bylos duomenų neviešumo požymių priskyrimo LITEKO.

Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, Teismų administravimo komitetui siūlytina svarstyti, ar tikslinga visiems teismams pateikti bendrus paaiškinimus/rekomendacijas dėl vaikų (nepilnamečių) duomenų tvarkymo.

Teismų administravimo komitetui

DĖL FIZINIŲ ASMENŲ, KURIŲ VEIKSNUMO KLAUSIMAS SPRENDŽIAMAS BYLOSE, DUOMENŲ TVARKYMO LIETUVOS TEISMŲ INFORMACINĖJE SISTEMOJE

Nacionalinėje teismų administracijoje gautas Šiaulių apylinkės teismo prašymas pateikti nuomonę (konsultaciją), ar teismo taikomos techninės ir organizacinės priemonės dėl Lietuvos teismų informacinėje sistemoje (toliau – LITEKO) esančių fizinių asmenų, kurių veiksnio klausimas sprendžiamas bylose, sveikatos duomenų apsaugos pažeidimų rizikų sumažinimo yra tinkamos ir pakankamos (toliau – Prašymas).

Prašyme pažymima, kad buvo pastebėta skirtinga teismų praktika tvarkant neveiksnio bylų dalyvių asmens duomenis LITEKO, todėl teisme kilo diskusijos ir siūlymai neveiksnio bylose netaikyti šalių neviešumo funkcionalumo LITEKO sistemoje. Atkreipiamas dėmesys, kad vykdant neveiksnio reformą, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo bei visų apylinkių teismų vadovų pasitarimų/apartimų dėl neveiksnio/riboto veiksnio bylų nagrinėjimo problematikos dar 2016 m. rugsėjo 9 d. pasitarime buvo aptartas šių bylų nagrinėjimo uždaruose teismo posėdžiuose klausimas ir prieita prie bendros išvados, jog, atsižvelgiant į šios kategorijos bylų ypatingą socialinį jautrumą, siekiant apsaugoti neveiksniu prašomo pripažinti asmens asmeninio gyvenimo privatumą, šios kategorijos bylos turėtų būti nagrinėjamos uždaruose teismo posėdyje, ir sutarta, kad neveiksnio bylos nebus nagrinėjamos elektronine forma, o tik popierine forma.

Teismas nurodo, kad nuo neveiksnio reformos yra nusimatęs tam tikras papildomas technines, organizacines asmens duomenų saugos priemonės: Šiaulių apylinkės teismo procesinių dokumentų tvarkymo ir apskaitos reikalavimų apraše reglamentuota už bylų registravimą atsakingiems asmenims pareiga registruojant tam tikrų tipų bylas, kuriose yra jautrių asmens (sveikatos, privataus gyvenimo aplinkybių) duomenų (dėl įvaikinimo, dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikrose srityse / fizinio asmens pripažinimo neveiksniu peržiūrėjimo, dėl asmenų globos ir rūpybos paskyrimo bei dėl asmens priverstinio hospitalizavimo ir (ar) priverstinio gydymo, dėl vaikų paėmimo iš nesaugios aplinkos, bei baudžiamąsias bylas dėl priverčiamųjų medicininių priemonių taikymo (M1) ir iš jų sekančių teikimų), jau pradinėje bylos registracijos stadijoje (iki bylos priskyrimo teisėjui) LITEKO elektroninėse bylų kortelėse vidinio administravimo priemonėmis pažymėti neviešumo požymius pačiai bylos kortelei ir šalių duomenims. Aptartomis priemonėmis teismo administracija siekia maksimaliai sumažinti bylų, kuriose yra itin jautrių asmens duomenų apie asmenų sveikatos būklę, duomenų saugumo pažeidimo galimybių riziką iki tol, kol teisėjas neveiksnio bylą priims nagrinėti bei nuspręs dėl jos viešumo ar neviešumo. Po teisėjo nutarties byloje priėmimo atitinkamai minėtos žymos vėliau paties teisėjo ar teismo posėdžių sekretoriaus yra pakoreguojamos pagal faktinę situaciją.

Teismas mato egzistuojančias rizikas šių socialiai itin pažeidžiamų fizinių asmenų sveikatos ar privataus gyvenimo apsaugai 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – BDAR) kontekste (pavyzdžiui, vis pasitaikančios teismo darbuotojų žmogiškosios klaidos tvarkant duomenis LITEKO, kitų Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalo vartotojų galimybė pamatyti šiuos duomenis, galimų kibernetinių atakų rizikos ir pan.).

Nacionalinė teismų administracija teikia Teismų administravimo komitetui su šio klausimo svarstymu susijusią informaciją.

1. Teisinis reguliavimas

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 467 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad byla dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje teismas nagrinėja žodinio nagrinėjimo tvarka, pranešęs byloje dalyvaujantiems asmenims. CPK 9 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad visuose teismuose bylos nagrinėjamos viešai. Tuo atveju, kai būtina apsaugoti žmogaus asmeninio ar šeiminio gyvenimo slaptumą, taip pat kai viešai nagrinėjama byla gali atskleisti valstybės, tarnybos, profesinę ar komercinę paslaptį arba kai teismas imasi priemonių šalims sutaikyti, motyvuota teismo nutartimi teismo posėdis gali būti uždaras.

Nagrinėjamo klausimo kontekste aktualu įvertinti Neviešų duomenų tvarkymo Lietuvos teismų informacinėje sistemoje tvarkos aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2017 m. kovo 31 d. nutarimu Nr. 13P-61-(7.1.2) (toliau – Aprašas), nuostatas.

Pagal Aprašo 4 punktą, už neviešų duomenų tvarkymo LITEKO organizavimą ir kontrolę yra atsakingas teismo pirmininkas. Bylos nagrinėjimo metu už neviešų duomenų tvarkymo teisėtumo ir proporcingumo užtikrinimą yra atsakingas byla nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegija.

Aprašo 8 punkte nustatyta, kad teismui nusprendus byla nagrinėti uždareme (neviešame) teismo posėdyje, jei teismo procesiniame sprendime nenumatyta kitaip, tokios bylos visa medžiaga laikoma nevieša šioje byloje nedalyvaujančių asmenų, įskaitant ir su bylos procesu tiesiogiai nesusijusius teismo darbuotojus, atžvilgiu. Priėmus nutartį, kuria teismas bylos medžiagą ar jos dalį pripažįsta nevieša, arba kuria nuspręsta byla nagrinėti uždareme (neviešame) teismo posėdyje, nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo nutarties priėmimo, nutartyje nurodytiems duomenims, byla nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegijos narys, arba kitas teismo pirmininko įgaliotas asmuo LITEKO priskiria neviešumo požymį (Aprašo 10 punktas).

Pažymėtina, kad pagal Aprašo 11–12 punktus, įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytais atvejais visa bylos medžiaga arba jos dalis laikoma nevieša be atskiros teismo nutarties nuo jos gavimo teisme momento. Kai nevieši duomenys yra nustatyti įstatymuose ar kituose teisės aktuose, byla nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegijos narys, arba kitas teismo pirmininko įgaliotas asmuo neviešiams duomenims LITEKO priskiria neviešumo požymį nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo šių duomenų įvedimo į LITEKO dienos. Jei duomenų registravimo LITEKO metu nebuvo ir negalėjo būti žinoma, kad šie duomenys yra nevieši, neviešumo požymis jiems LITEKO priskiriamas nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo aplinkybių apie duomenų neviešumą paaiškėjimo momento.

Apibendrinus išdėstytą teisinį reguliavimą, darytina išvada, kad CPK nėra įtvirtinta, kad bylos dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje privalomai turėtų būti nagrinėjamos uždareme teismo posėdyje. Kiekvienu atveju byla nagrinėjantis teisėjas sprendžia, ar tokia byla nagrinėti uždareme teismo posėdyje. Priėmus sprendimą dėl bylos nagrinėjimo uždareme teismo posėdyje, taikytinos Aprašo nuostatos dėl šios bylos duomenų neviešumo požymių priskyrimo LITEKO.

2. Anksčiau teiktos rekomendacijos ir pasiūlymai

Teisėjų taryba 2017 m. balandžio 4 d. raštu Nr. 36P-65-(7.1.10) „Dėl asmens veiksnio ribojimo instituto teisinio reguliavimo stebėsenos“ po 2016 m. rugsėjo 9 d. Lietuvos Aukščiausioje Teisme vykusio teismų atstovų pasitarimo dėl bylų, susijusių su asmens pripažinimu neveiksniu tam tikroje srityje, nagrinėjimo teismams pateikė apibendrinimą ir rekomendacijas, kuriose buvo nurodyta, kad atsižvelgiant į šios kategorijos bylų ypatingą socialinį jautrumą, siekiant apsaugoti asmens, kurios veiksnio ribojimo klausimai sprendžiami byloje asmeninio gyvenimo privatumą, rekomenduota šios kategorijos bylas nagrinėti uždareme teismo posėdyje.

Teismai šią rekomendaciją įgyvendino ir laikė gerąja praktika: elektronines civilines bylas dėl asmens pripažinimo neveiksniu ir (ar) ribotai veiksnio tam tikroje srityje, teismo sprendimo dėl asmens pripažinimo neveiksniu peržiūrėjimo ir (ar) panaikinimo, užvestas per LITEKO Viešųjų

elektroninių paslaugų posistemį gautų pareiškimų pagrindu, savo iniciatyva nusprendavo tvarkyti tik popierine forma, tokias bylas daugeliu atvejų nagrinėjo uždaruose teismo posėdžiuose.

Šiame kontekste aktualu paminėti ir tai, kad LITEKO buvo sukurti funkcionalumai, leidžiantys byloms, daliai bylos medžiagos, tam tikro proceso dalyvio kortelei ar kortelėms, jei proceso dalyvis dalyvauja ne vienoje byloje, LITEKO suteikti neviešumo požymį. Suteikus šį požymį, teisės aktų nustatyta tvarka viešai skelbiant informaciją apie neviešą bylą (viešoje tvarkaraščių ar teismo sprendimų paieškoje) nevieši duomenys nėra atvaizduojami – vietoje šių duomenų pateikiama informacija, kad duomenys yra nevieši.

Teisėjų tarybos 2018 m. spalio 26 d. nutarimu Nr. 13P-109-(7.1.2) „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudarytos tarpinstitucinės darbo grupės, kurios veikloje dalyvavo Lietuvos Respublikos teismų, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos ir Nacionalinės teismų administracijos atstovai (toliau – Darbo grupė), 2019 m. sausio 15 d. išvadose „Dėl proceso įstatymų bei juos įgyvendinančių teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą teismuose, tikslinimo poreikio“, be kita ko, buvo aptartas klausimas ir dėl teismo posėdžių, kuriuose nagrinėjamos bylos dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje arba ribotai veiksnium tam tikroje srityje, viešumo. Darbo grupės išvadose pažymėta, kad asmens sveikatos duomenys priskiriami specialių kategorijų asmens duomenims ir šių duomenų atžvilgiu BDAR nustato griežtesnes teisėto tvarkymo sąlygas (9 straipsnis). Atkreiptas dėmesys į tai, kad nagrinėjant bylas dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje arba ribotai veiksnium tam tikroje srityje, teismo proceso metu pateikiama daug informacijos apie asmens, kurį siekiama pripažinti neveiksniu ar ribotai veiksnium, sveikatos būklę, gebėjimą pasirūpinti savimi ir priimti kasdienes sprendimus savarankiškai ar naudojantis pagalba konkrečiose srityse, taip pat daug kitos jautrios informacijos apie asmenį ir jo privatų gyvenimą. Nagrinėjant šios kategorijos bylas daugeliu atvejų pats asmuo neturi galimybės savarankiškai apginti savo teises ir teisėtus interesus, tarp jų ir teisę į asmens duomenų apsaugą, o šiems asmenims atstovaujantys advokatai (paprastai skiriami valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą organizuojančios institucijos), dažnai ne visuomet turi visas galimybes užtikrinti tinkamą savo atstovaujamųjų teisės į asmens duomenų apsaugą įgyvendinimą. Atsižvelgiant į tai, buvo pasiūlyta CPK įtvirtinti nuostatą, kad byla dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje arba ribotai veiksnium tam tikroje srityje žodinio proceso tvarka nagrinėjama uždaramame teismo posėdyje. Šie bei kiti Darbo grupės pasiūlymai Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai pateikti Nacionalinės teismų administracijos 2020 m. kovo 3 d. raštu Nr. 4R-380-(1.13), tačiau pasiūlymai įstatymų leidėjo liko neįgyvendinti.

3. Šiuo metu teismuose taikoma praktika

Rengiant medžiagą buvo įvertinti LITEKO esantys 2022 metų (įvesti iki birželio 16 d.) duomenys apie apylinkių teismuose nagrinėjamas civilines bylas dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje (pagal Civilinių bylų kategorijų klasifikatoriaus kodą 12.4 „Bylos dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje“). Apibendrinus peržiūrėtą informaciją, darytina išvada, kad šiuo metu apylinkių teismuose taikoma praktika skiriasi, pavyzdžiui:

- Vilniaus miesto apylinkės, Vilniaus regiono apylinkės teismuose didžioji dalis bylų nėra nagrinėjamos (nagrinėtos) neviešuose teismo posėdžiuose, jų medžiagai, byloje dalyvaujančių asmenų kortelėms nėra suteiktas neviešumo požymis;

- Šiaulių, Panevėžio, Tauragės, Telšių apylinkių teismuose beveik visoms byloms bei dalyvaujančių asmenų kortelėms pažymėtas neviešumo požymis, kai kuriose bylose proceso kortelėje įvestas įvykis, kad byla tvarkoma popierine forma;

- Utenos apylinkės teisme – didesnė dalis bylų bei dalyvių su neviešumo požymiu, dalis – be jo, dalyviams ne visose neviešose bylose priskirtas neviešumo požymis.

- Kauno, Klaipėdos, Alytaus, Marijampolės, Plungės, Utenos apylinkių teismuose praktika įvairi: dalis bylų turi suteiktą neviešumo požymį, tačiau didesnė dalis jo neturi. Tose bylose, kurioms priskirtas neviešumo požymis, dalyvaujančių asmenų kortelėms neviešumo požymis nesuteiktas (požymis suteiktas pavieniais atvejais).

4. Išvados ir siūlymai

Teisės aktai nenustato, kad bylos, susijusios su fizinio asmens veiksnio ribojimo klausimais privalomai būtų nagrinėjamos neviešuose teismo posėdžiuose, tai sprendžia konkrečią bylą nagrinėjantis teisėjas.

Ankstesnės Teisėjų tarybos rekomendacijos iš esmės atitinka BDAR nuostatas, tačiau praėjus penkeriems metams nuo rekomendacijų pateikimo matyti, kad teismų praktika jas taikant yra skirtinga.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina Teismų administravimo komitetui spręsti dėl poreikio peržiūrėti/atnaujinti/pakeisti teiktas rekomendacijas, be kita ko, įvertinant Šiaulių apylinkės teismo iškeltą klausimą dėl papildomų techninių ir organizacinių priemonių, tokių kaip pareigos už bylų registravimą atsakingiems asmenims registruojant tam tikrų tipų bylas, kuriose yra jautrių asmens (sveikatos, privataus gyvenimo aplinkybių) duomenų LITEKO elektroninėse bylų kortelėse pažymėti neviešumo požymius pačiai bylos kortelei ir šalių duomenims, taikymo poreikio.

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Nacionalinė teismų administracija
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL TEISĖJŲ TARYBOS NUTARIMO PAKEITIMO PROJEKTO
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-10-25 Nr. 4R-1583-(1.17.E)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	5
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Parašo paskirtis	pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Natalija Kaminskienė Direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-10-25 17:31:17 GMT+03:00
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-10-25 17:30:14 GMT+03:00
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A
Sertifikato galiojimo laikas	2022-06-08 11:09:11 GMT+03:00 - 2025-06-07 11:09:11 GMT+03:00
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Lietuvos teismų informacinė sistema
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja. (2022-10-26 08:07:57)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	Nuorašą suformavo LITEKO 2022-10-26 08:07:57
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-